

Op Stapel 2025-03

06 februari 2025

- › *In de rubriek [Op Stapel](#) geven de collega's van de afdeling Beleid en Belangenbehartiging kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).*

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:

GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Beleid en Belangenbehartiging
Team Beleidsthema's en Onderhandelingen

Joachim Van Tilburg en Els Supply (wat de toelichting betreft)
joachim.van.tilburg@g-o.be   els.supply@g-o.be

Geert Spiessens (wat het standpunt van het GO! betreft)
geert.spiessens@g-o.be

In deze aflevering:

Naast enkele maatregelen die zorgen voor een vereenvoudiging van de regelgeving en het verminderen van de administratie, en een aantal technische aanpassingen, worden in dit decreet ook zaken uit het Vlaams Regeerakkoord uitgevoerd. In deze Op Stapel vindt u meer info over de meest relevante initiatieven.

› Info over de lerenden en de organisatie in het onderwijs

De nieuwe maatregelen gaan in op 1 september 2025, tenzij anders vermeld.

Basisonderwijs

Verbod op slimme apparaten

Digitale apparaten, waaronder ook smartphones, hebben een steeds grotere invloed in de samenleving en bijgevolg op scholen. Er komt dan ook een verbod op slimme apparaten. Dit zijn apparaten die kunnen verbinden met andere apparaten via telefoonnetwerken, netwerken en via verschillende draadloze protocollen (zoals WIFI, 5G, bluetooth...). Het gaat dus om smartphones, maar ook smartwatches, bluetooth oortjes, gewone GSM's die niet met WIFI of andere mobiele netwerken kunnen verbinden, etc.

Het verbod geldt tijdens de periode van normale aanwezigheid van de leerling op school (= de volledige periode voor de aanvang van de lessen 's morgens tot na de laatste les van de lesdag; dit betekent dus dat het gebruik van slimme apparaten ook verboden is tijdens de middagpauze).

Smartphones en andere slimme apparaten kunnen wel toegelaten worden voor bepaalde onderwijsdoeleinden binnen de lestijd (ook het gebruik van smartphones voor tweetrapsverificatie kan binnen dit kader toegelaten worden), in het kader van redelijke aanpassingen en ziekte of in bepaalde gevallen voor persoonlijke omstandigheden:

- slimme apparaten kunnen gebruikt worden voor redelijke aanpassingen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en voor leerlingen die een slim apparaat nodig hebben omwille van medische redenen;
- bij extra-muros activiteiten zijn slimme apparaten verboden. Enkel mits toestemming van de directie of zijn afgevaardigde (bv. leerkrachten) kunnen slimme apparaten gebruikt worden.

Opmerking:

Het gebruik van slimme apparaten voor onderwijsdoeleinden betekent niet dat een school kan eisen dat leerlingen slimme apparaten aankopen. De maximumfactuur blijft van toepassing. Een school kan wel toestaan dat leerlingen hun eigen apparaat meenemen voor bepaalde lessen.

Verder moet de school rond het verbod op slimme apparaten een handhavings- en sanctiebeleid opmaken, maar het beslist wel volledig autonoom over de inhoud en invulling hiervan. Uiteraard moet hiervan ook een verwijzing gebeuren in het schoolreglement.

Het verbod op het gebruik van slimme apparaten en de naleving ervan zal ook een erkenningsvoorwaarde zijn.

KOALA-screening voor leerlingen met een IAC-verslag

De KOALA-screening werd tot op heden uitsluitend afgenomen in het gewoon kleuteronderwijs. De vraag stelt zich hoe de KOALA-screening moet verlopen voor leerlingen met een IAC-verslag

- › en dit zowel in het gewoon als in het buitengewoon kleuteronderwijs. Ook voor deze leerlingen kan een KOALA-screening nuttig zijn voor de overstap van kleuter- naar lager onderwijs. In dit decreet wordt de KOALA-screening mogelijk gemaakt voor deze leerlingen.

Scholengemeenschap

Scholengemeenschappen worden in principe gevormd voor 6 schooljaren. In uitzonderlijke situaties kunnen scholen uit de scholengemeenschap stappen. Er wordt nu mogelijk gemaakt dat bij uitstap uit een scholengemeenschap, scholengemeenschappen punten naar elkaar kunnen overdragen.

Verder wordt de datum voor het melden van een nieuwe scholengemeenschap of een wijziging van de samenstelling ervan, gelijkgetrokken met de datum in het secundair onderwijs (= voor 1 april).

3 uur extra Nederlands in het secundair onderwijs

Bij de overgang van het lager naar het secundair onderwijs krijgt de klassenraad lager onderwijs de mogelijkheid om leerlingen die daar nood aan hebben, 3 uren extra Nederlands op te leggen in hun eerste schooljaar van het secundair onderwijs (bovenop de wekelijkse lessentabel). De klassenraad van het basisonderwijs beslist hierover op het moment dat zij een beslissing neemt over de uitreiking van het getuigschrift basisonderwijs. De 3 uur extra Nederlands kan gegeven worden aan zowel leerlingen die het getuigschrift behalen als aan leerlingen voor wie de klassenraad beslist dat zij het getuigschrift niet krijgen (dit kan een eerste keer gebeuren op het einde van schooljaar 2025-2026).

Uiteraard delen scholen de beslissing dat een leerling 3 extra uren Nederlands zal moeten volgen in het secundair onderwijs mee aan de ouders. Ouders kunnen niet in beroep gaan tegen deze beslissing.

Opmerking:

Scholen van het secundair onderwijs zijn verplicht om deze 3 uren in te richten. De duur van de extra taallessen is afhankelijk van de evaluatie door de begeleidende klassenraad van het secundair onderwijs.

Secundair onderwijs

3 uur extra Nederlands in het secundair onderwijs

Bij de overgang van het lager naar het secundair onderwijs krijgt de klassenraad lager onderwijs de mogelijkheid om leerlingen die daar nood aan hebben, 3 uren extra Nederlands op te leggen in hun eerste schooljaar van het secundair onderwijs (bovenop de wekelijkse lessentabel).

Scholen van het secundair onderwijs zijn verplicht om deze 3 uren in te richten. Deelname aan deze lessen geldt ook als voorwaarde om het statuut van regelmatig leerling te kunnen aannemen en maken dus integraal deel uit van de vorming van de leerling.

- › Een aantal modaliteiten die al langer geldig zijn voor leerlingen die door de klassenraad secundair onderwijs worden verplicht tot maximaal 3 uur Nederlands bovenop de lessentabel, gelden ook voor de leerlingen die 3 uur moeten volgen als gevolg van een beslissing van de klassenraad van het basisonderwijs. Zo is bv. de duur van de extra taallessen afhankelijk van de evaluatie van de studievoortgang van de betrokken leerling door de begeleidende klassenraad. De scholen kunnen beslissen om een aanbod gezamenlijk te organiseren (met leerlingen die reeds in het SO zaten en leerlingen die uit het BaO een eerste keer in het SO komen).

Opmerking:

De klassenraad van het secundair onderwijs kan geen bijkomende taallessen opleggen aan een leerling die reeds verplicht is om 3 uur extra taallessen Nederlands te volgen als gevolg van een beslissing van de klassenraad van het basisonderwijs. 3 uur is dus het maximum.

Verbod op slimme apparaten

Digitale apparaten, waaronder ook smartphones, hebben een steeds grotere invloed in de samenleving en bijgevolg op scholen. Er komt dan ook een verbod op slimme apparaten. Dit zijn apparaten die kunnen verbinden met andere apparaten via telefoonnetwerken, netwerken en via verschillende draadloze protocollen (zoals WIFI, 5G, bluetooth...). Het gaat dus om smartphones, maar ook smartwatches, bluetooth oortjes, gewone GSM's die niet met WIFI of andere mobiele netwerken kunnen verbinden, etc.

Het verbod geldt in de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs. In de derde graad van het voltijds gewoon secundair onderwijs en opleidingsvorm 4 buitengewoon secundair onderwijs, de kwalificatiefase en de facultatieve integratiefase van opleidingsvorm 3 buitengewoon secundair onderwijs en de opleidingen Verpleegkunde en Basisverpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs, zijn slimme apparaten enkel verboden tijdens de lessen (geldt ook voor leerlingen die reeds meerderjarig zijn).

Het verbod geldt tijdens de periode van normale aanwezigheid van de leerling op school (= de volledige periode voor de aanvang van de lessen 's morgens tot na de laatste les van de lesdag; dit betekent dus dat het gebruik van slimme apparaten ook verboden is tijdens de middagpauze).

Smartphones en andere slimme apparaten kunnen wel toegelaten worden voor bepaalde onderwijsdoeleinden binnen de lestijd (ook het gebruik van smartphones voor tweetrapsverificatie kan binnen dit kader toegelaten worden), in het kader van redelijke aanpassingen en ziekte of in bepaalde gevallen voor persoonlijke omstandigheden:

- slimme apparaten kunnen gebruikt worden voor redelijke aanpassingen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en voor leerlingen die een slim apparaat nodig hebben omwille van medische redenen;
- bij extra-muros activiteiten zijn slimme apparaten verboden (1^e en 2^e graad). Enkel mits toestemming van de directie of zijn afgevaardigde (bv. leerkrachten) kunnen slimme apparaten gebruikt worden;
- voor individuele leerlingen in de tweede en derde graad van het voltijds gewoon secundair onderwijs en opleidingsvorm 4 buitengewoon secundair onderwijs, de kwalificatiefase en de facultatieve integratiefase van opleidingsvorm 3 buitengewoon secundair onderwijs, en voor de opleidingen Verpleegkunde en Basisverpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs, kan het gebruik van slimme apparaten toegelaten worden

- › bij persoonlijke omstandigheden én na toestemming van de directie of zijn afgevaardigde. Het gaat om uitzonderlijke en ernstige omstandigheden (bv. leerlingen waarvan een van de ouders ernstig ziek is en de leerling mantelzorger is, of waarvan familie in een oorlogsgebied verblijft van waaruit het moeilijk communiceren is, ...). Daarom wordt de uitzondering beperkt tot deze leerlingen. Van deze leerlingen kan worden verwacht dat ze voldoende maturiteit hebben om bv. moeilijk nieuws zelf te verwerken. Voor jongere leerlingen is het noodzakelijk dat zij worden opgevangen door de school bij slecht nieuws.

De school moet rond het verbod op slimme apparaten een handhavings- en sanctiebeleid opmaken, maar beslist wel volledig autonoom over de inhoud en invulling hiervan. Uiteraard moet hiervan ook een verwijzing gebeuren in het schoolreglement.

Verder is het verbod op het gebruik van slimme apparaten en de naleving ervan ook een financierings- en subsidiëeringsvoorwaarde. Het geldt ook in scholen van het secundair onderwijs die louter erkend zijn, maar daar wordt het niet meegenomen in de erkenningsvoorwaarden.

Differentiatie-uren in de eerste graad

Scholen krijgen meer vrijheid bij de invulling van het pakket aan differentiatie-uren in de eerste graad. Ze kunnen ervoor kiezen om die in te vullen met algemene vakken (Nederlands, wiskunde, ...) dan wel praktijk-, technische of kunstvakken. Op die manier kunnen scholen vanaf het 1ste jaar maximaal inspelen op de capaciteiten en interesses van leerlingen en op het aso-, tso-, kso- en bso-aanbod in de volgende jaren.

Het is wel zo dat leerlingen steeds de remediërende pakketten moeten volgen die de klassenraad hen oplegt, maar dit kan nooit gaan om het volledige pakket aan differentiatie-uren.

Overcapaciteitsgroep leerlingen uit de buurt

Secundaire scholen krijgen nu ook de mogelijkheid (geen verplichting) om in overcapaciteit inschrijvingen te aanvaarden van leerlingen uit de buurt. Het aantal leerlingen dat hiervoor in aanmerking komt, kan maximum 5% bedragen van het aantal leerlingen waarop de capaciteit of de volzetverklaring is vastgelegd. Om gebruik te kunnen maken van deze overcapaciteitsgroep, mag deze vastgelegde capaciteit of de vastgelegde volzetverklaring echter niet lager zijn dan het aantal ingeschreven leerlingen in het desbetreffend capaciteitsniveau of structuuronderdeel op de gebruikelijke teldatum van het vorige schooljaar.

Deze maatregel start vanaf de inschrijvingen voor schooljaar 2026-2027.

Aanpassing normen maritiem onderwijs

Er is een afzonderlijke rationalisatienorm bepaald op schoolniveau voor scholen die uitsluitend unieke structuuronderdelen aanbieden. Er zijn eveneens rationalisatienormen per graad bepaald voor scholen die uitsluitend maritiem onderwijs aanbieden. Dit betekent dat op scholen voor maritiem onderwijs met louter unieke structuuronderdelen rationalisatienormen op twee

- › niveaus (school en graad) van toepassing zijn. Met dit decreet wordt nu geregeld dat ook hier enkel de bestaande normen op schoolniveau van toepassing zijn.

Lesbijwoning buitengewoon secundair onderwijs

Bij de lesbijwoning vanuit het buitengewoon secundair onderwijs in eenzelfde of een andere administratieve groep van het buitengewoon secundair onderwijs, wordt de beperking tot 1 schooljaar losgelaten. Hierdoor kan er meer gewerkt worden op maat van de noden van leerlingen in functie van hun IAC-verslag of hun OV4-verslag. Er moet dus niet meteen na 1 schooljaar gekeken worden naar een heroriëntering van de leerling, bv. naar een andere opleidingsvorm, al blijft dit wel een optie als dit voor de leerling aangewezen is.

Volwassenenonderwijs

Deelkwalificatiebewijs voor voormalige cursist

Centra voor volwassenenonderwijs zullen voortaan eenvoudiger deelkwalificaties kunnen uitreiken op basis van vrijstellingen. Verder wordt ook geregeld dat jongeren die reeds beschikken over een bewijs van algemene vorming hiervoor automatisch een vrijstelling krijgen wanneer ze hun traject verderzetten in een centrum voor volwassenenonderwijs.

Aanpassingen NT2-test volwassenenonderwijs

Voortaan moet de NT2-test om het inburgeringsattest te behalen voor 80% beoordeeld worden aan de hand van toetsvragen uit een gestandaardiseerde databank. Het ontwikkelen van een valide set van gestandaardiseerde toetsvragen voor de schriftelijke vaardigheden, heeft meer tijd gevegd dan oorspronkelijk voorzien. Hierdoor is de ontwikkeling van de gestandaardiseerde toetsvragen voor de mondelinge vaardigheden niet voldoende gevorderd om vanaf 1 september 2025 geïmplementeerd te kunnen worden. Bovendien moet er nu bij de ontwikkeling van de NT2-test voor de mondelinge vaardigheden rekening gehouden worden met de nieuwe bepaling uit het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 dat het taalniveau voor nieuwkomers opgetrokken wordt naar B1-mondeling. Daarom wordt de overgangperiode in het uitvoeringsbesluit waarbij tijdens de schooljaren 2023-2024 en 2024-2025 enkel de onderdelen lezen en schrijven al op gestandaardiseerde wijze moeten getoetst worden, verlengd tot en met het schooljaar 2025-2026.

Alternerende en duale opleidingen

Verwijzingen naar de buitencontractuele aansprakelijkheidsregels uit het nieuwe Burgerlijk Wetboek

De aangepaste aansprakelijkheidsregels uit het nieuwe Burgerlijk Wetboek zijn sinds 1 januari 2025 van kracht. Het gaat o.a. om:

- ▶ - Een verruiming van de aansprakelijkheid van de ouder naar “titularissen van het gezag over de persoon van minderjarigen”. Hieronder vallen de ouders, adoptanten, voogden en pleegzorgers voor zover zij het gezag hebben over de persoon van een minderjarige. De beperking van de persoonlijke aansprakelijkheid van de minderjarige leerling/cursist werkt door naar de titularissen. Zij kunnen enkel aansprakelijk worden gesteld voor de schade waarvoor de minderjarige leerling/cursist zelf persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld.
- De aanstellersaansprakelijkheid is inhoudelijk niet veranderd; op de onderneming rust dus, als aansteller, een foutloze aansprakelijkheid. Die aansprakelijkheid geldt naast de beperkte persoonlijke aansprakelijkheid van de leerling/cursist.

Uiteraard gaan deze aanpassingen retroactief in op 1 januari 2025.

Verruiming van de beroepsmogelijkheid bij de beëindiging van een overeenkomst alternerende opleiding

Een onderneming, een leerling of de wettelijke vertegenwoordiger kan naargelang het geval beroep aantekenen tegen de reden van de beëindiging van de overeenkomst van een alternerende opleiding bij het Vlaams Partnerschap Duaal Leren. Als de onderneming de overeenkomst beëindigt op een wijze die strijdig is met de bepalingen van het decreet, dan is deze laatste een vergoeding verschuldigd (1 maand leervergoeding). Er werd echter nergens bepaald *hoe* dit kan vastgesteld worden (dus wanneer de gevolgde procedure in strijd is met de bepalingen van het decreet) en waar de leerling of de wettelijke vertegenwoordiger dit kan aanvechten. Hier wordt nu aan tegemoetgekomen door de beroepsmogelijkheden in het kader van de beëindiging van de overeenkomst van alternerende opleiding te verruimen.

Leerlingenvervoer

Subsidiëring van parkingwachters

De Lijn is verantwoordelijk voor de organisatie van het zonaal collectief leerlingenvervoer en kiest daarbij soms voor het gebruik van overstapparkings. Overstapparkings zijn echter vaak toegankelijk voor ander verkeer en/of personen die niet tot de school behoren, wat gevaarlijk kan zijn voor de overstappende leerlingen.

Vanuit de betrokken scholen komt reeds vele jaren de vraag om onder de brede noemer van ‘busbegeleiding’ ook parkingwachters te mogen aanstellen. Er wordt nu aan deze vraag tot subsidiëring op een correcte manier tegemoetgekomen door er een passende rechtsgrond voor te voorzien.

Omdat de subsidie reeds werd toegekend, gaat deze aanpassing met terugwerkende kracht in werking (nl. op 1 september 2024).

Protocol van het *GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap* bij het ontwerp van decreet over de lerenden en de organisatie in het onderwijs

Het GO! geeft een protocol van gedeeltelijk akkoord bij het ontwerp van decreet over de lerenden en de organisatie in het onderwijs.

Dit slechts gedeeltelijk akkoord is het gevolg van onze wezenlijke bezorgdheid om (de organiseerbaarheid van) bepaalde nieuwe regelgeving in dit ontwerpdecreet:

- de maatregel dat de klassenraad, samen met de beslissing tot het uitreiken van het getuig-schrift basisonderwijs, ook kan bepalen of de leerling in zijn eerste schooljaar van het secundair onderwijs drie uren extra taallessen Nederlands moet volgen. Het GO! ondersteunt alle initiatieven die genomen worden om de kennis van het Nederlands bij de leerlingen te versterken en scharen ons dus ten volle achter het grote belang van de kennis van het Nederlands in ons onderwijs, minstens vanuit het gelijke kansen-perspectief. Echter heeft de invoering van die maatregel in het secundair onderwijs een grote organisatorische impact: hoe zullen die bijkomende uren omkaderd worden? In tijden van een lerarentekort, welke leerkrachten zullen die uren geven? Hoe zullen scholen kunnen omgaan met het zeer wisselende aantal leerlingen die over een schooljaar heen deze extra lessen zullen moeten volgen? Op welke objectieve criteria zal een klassenraad zich kunnen baseren om deze extra lessen verder te zetten dan wel stop te zetten? Ook het samen organiseren van deze uren, over de scholen heen dus, brengt nog heel wat vragen met zich mee. Op al deze vragen vinden we geen antwoorden in het ontwerpdecreet, nochtans zijn het wezenlijke vragen vanuit het perspectief 'organiseerbaarheid' in hoofdte van scholen. Daarenboven stelt zich de vraag hoe deze maatregel zich verhoudt ten opzichte van de passage in de beleidsnota Onderwijs en Vorming die het bereiken van de nieuwe minimumdoelen Nederlands in basis-onderwijs niet langer op populatieniveau ziet maar wel op individueel niveau.
- we kunnen ons scharen achter een verbod op slimme apparaten omwille van de voorziene uitzonderingen die de praktische organiseerbaarheid en een lokaal beleid in functie van de eigen noden mogelijk maken. Maar het inschrijven als erkenningsvoorwaarde en bij uitbreiding ook als een financierings-/subsidieringsvoorwaarde, is voor het GO! een stap te ver.
- artikels 60-61 met betrekking tot het besluit van de Vlaamse regering over de NT2-test in het volwassenenonderwijs: dat deze artikels uitvoering geven aan het regeerakkoord en de beleidsnota Onderwijs en Vorming is duidelijk, maar we hebben wel fundamentele vragen over de motivatie voor het optrekken van het percentage naar 80%. Dat ondergraaft de impact van de trajectevaluatie binnen de NT2-test en is een inmenging in het evaluatie-systeem van de centra, waar we ons niet kunnen achter scharen. Centra geven vandaag de dag nog amper punten. Zij opteren voor een veelheid van evaluatiemethoden/instrumenten - denk onder meer aan permanente evaluatie - op basis waarvan zij hun beoordeling 'geslaagd dan wel niet geslaagd' baseren. Zij werken hierbij in de lijn van het OK-kader. Met de invoering van de NT2-test werden de centra in een carcan gedrongen waarbij de overheid van de centra voor de trajectevaluatie nu van hen 'een punt' op 40 vraagt. Een aantal centra opteert-den er binnen deze context voor om het fail or pass-principe binair als volgt te vertalen: geslaagd is 40/40 en niet geslaagd is 0/40. Deze wijze en keuze van evalueren betreft een agogisch-didactische vrijheid.

De cvo van het GO! willen hun rol blijven opnemen in relatie tot de NT2-test, maar dringen aan op een financiële of personele tegemoetkoming zoals ook in het vooruitzicht werd gesteld tijdens de vorige legislatuur. Concreet vragen we om te onderzoeken of een gedeelte van de middelen die overeenkomstig het centenboekje 2025-2029 van de Vlaamse regering voorzien zijn voor het opleidingsaanbod NT2 (voor de verhoogde taalvereiste B1 mondeling) nu al kunnen doorvloeien naar de centra. Een eenmalige injectie in afwachting van een structurele regeling zou de centra op korte termijn wat meer (adem)ruimte geven om de goede werking van het centrum, naast een goede organisatie van de NT2-test, te kunnen blijven bolwerken. Ook hier willen we met andere woorden het perspectief van de organiseerbaarheid benadrukken. We hechten alle belang aan de tweedeling waarbij de NT2-test uiteenvalt in 2 luiken: een gestandaardiseerd luik en een trajectevaluatie, mits een substantieel aandeel van de NT2-test kan gebeuren aan de hand van de proces/traject-evaluatie.

We vragen om de Vlaanderenbrede uitrol van de huidige NT2-test voor lezen en schrijven (gestandaardiseerd luik) - via een nieuwe overgangsmaatregel - on hold te zetten tot deze wetenschappelijk onderbouwd is en om een bijkomende overgangsmaatregel waarbij de uitrol en toepassing van het gestandaardiseerde luik van de test voor spreken en luisteren wordt gekoppeld aan het beschikbaar zijn van een valide wetenschappelijk onderbouwde test. De energie en personeelsinzet die Vlaanderenbreed gestoken wordt in de organisatie van een gestandaardiseerde test die nog steeds niet meetelt, zonder perspectief op wanneer deze dan wel gaat meetellen, is niet wenselijk.

